

ebend. 122, 6 und MBh. 13, 7112, wo wir neben स्वस्त्यात्रेय die Formen उन्मुचु und प्रमुचु, मुचु und प्रमुचु, उन्मुच und विमुच statt नमृच und ऋमुच antreffen.

नमृचि m. 1) N. pr. eines von Indra (und den Aṣvin) bekämpften Dämons TRIK. 3, 3, 76. H. 174. an. 3, 139. MED. k. 14. RV. 1, 53, 7. 2, 14, 5. शिरो दासस्य नमृचर्मथायन् 5, 30, 8. 7. 7, 19, 5. 8, 14, 13. 10, 73, 7. 131, 4. VS. 10, 14. 19, 34. 20, 59. 67. 68. TBR. 1, 7, 4, 6. ÇAT. Br. 5, 4, 4, 9. 12, 7, 4. 3. 4, 1. fgg. MBh. 1, 2530. 8328. 5, 497. 6, 3678. 9, 2433. fgg. 12, 3661. 6446. 8187. fgg. 13, 2237. HARIV. 215. 1169. 2285. 12966. 13177. 13215. 13292. fgg. 14288. R. 1, 26, 18 (GORR. 27, 17). 3, 31, 36. 35, 94. 6, 30, 17. RĀGA-TAR. 3, 468. VP. 148. Bhāg. P. 6, 6, 31. 10, 19. 7, 2, 4. 8, 10, 19. LALIT. 313. BURN. Intr. 388. Indra führt die Beinamen: °सूदन AK. 1, 1, 39. °द्विष् H. 174, Sch. °घ्न MBh. 1, 1286. °हन् 8231. नमृचेर्निहता 3, 11909. नमृचेरिः RAGH. 9, 18. Wird P. 6, 3, 75 in 1. न + मुचि zerlegt; nach dieser Etymologie würde das Wort den (die Wasser) nicht entlassenden Dämon bezeichnen; vgl. KUHN in Z. f. vgl. Spr. 8, 80. — 2) der Liebesgott TRIK. H. an. MED.

नमृर् (1. न + मृ) das Nichtsterben (?): भूयानिन्द्रो नमृराहूयानिन्द्रासि मृत्युभ्यः AV. 13, 4, 46.

नमेरु m. N. eines Baumes, *Elaeocarpus Ganitrus Roxb.* (रुद्रान्त), BHŪRIPR. im ÇKDR. = सुरपुंनाग RĀGA. im ÇKDR. — RAGH. 4, 74. KUMĀRAS. 1, 56. 3, 43.

नमैय m. N. pr. eines Dichters Verz. d. Oxf. H. 124, a.

नमोगुरु (नमस् + गुरु) m. = नमस्करैर्गुरुः । ब्राह्मणः । इति काचित् शब्दरत्नावली ÇKDR.

नमोवाकं (नमस् + वाक्) m. das Aussprechen von नमस् oder überh. Ehrfurchtsbezeugung RV. 8, 35, 23. AV. 13, 4, 26. सूक्तवाकमुत नमोवाकम् ÇAT. Br. 1, 9, 4, 4. ÇĀṆKH. ÇR. 1, 13, 4.

नमोवृत्ति (नमस् + वृत्) f. die zu Ehren (der Götter) vollzogene Reinigung des Barhis: इहैकैषा कृणुहि भोक्तानि ये बर्हिषो नमोवृत्ति (auch TS. und TBR., während VS. नमउत्ति hat) न ङमुः RV. 10, 131, 2. TS. 3, 1, 3, 3.

नमोवृध् (नमस् + वृध्) adj. durch Ehrfurchtsbezeugungen verherrlicht: यज्ञ RV. 3, 43, 3. der Huldigung sich freuend, von Mitra-Varuṇa 62, 17.

नम्बु नैम्बति gehen, sich bewegen VOP. in Dhātup. 11, 35.

नम्य (von नम्) adj. der Umwandlung in den cerebralen Laut unterliegend RV. PRĀT. 1, 17.

नैम्या f. nach NAIGH. 1, 7 Synonym von रात्री Nacht; Dev. bezieht dahin RV. 1, 57, 7 (s. u. नमी).

नम्रै (von नम्) P. 3, 2, 167. VOP. 26, 158. 1) adj. f. sich biegender, sich neigender, sich senkender, gesenkt, herabhängend, sich verneigend, gebogen, gekrümmt HALĀJ. im ÇKDR. भवति नम्रास्तरवः फलोद्गमैः BHART. 2, 62. VIKR. 27. मूर्ध्ना नम्रेणा Bhāg. P. 6, 17, 16. 4, 12, 22. DEV. 4, 1. SĀH. D. 7, 6. नम्रा यतः शिखिशिखा VARĀH. BRH. S. 11, 63. याञ्जाननम्रकर DRSHĀNTAÇ. 70 in HARB. Anth. 223. शक्तिवैकल्यनम्रस्य (जन्मिनः) PAÑĀT. 1, 119. स्तो-कनम्रा स्तनाभ्याम् MEGH. 80. KĀURAP. 23. गलगण्ड° DhŪRTAS. 94, 8. अ-भूच्च नम्रः प्रणिपातशिलया RAGH. 3, 25. 11, 4. भक्ति° HARIV. 14767. MEGH. 56. KATHĀS. 24, 105. KUMĀRAS. 7, 28. मध्येषु नम्रः (स्त्रोणामनङ्गः) R. 6, 10.

यममं सरलं चापि PAÑĀT. II, 189. काष्ठ P. 3, 2, 167, Sch. °नासिक flach-näsiger H. Ç. 103. — unterwürfig, ehrfurchtsvoll ergeben: अहं वेशं नम्र-मायवे ऽकारम् RV. 10, 49, 5. वासवदत्तेकनम्रा KATHĀS. 17, 56. — 2) Bez. zweier an Agni gerichteter Verse ĀÇV. ÇR. 2, 14. ÇĀṆKH. ÇR. 1, 17, 18.

नम्रक (von नम्र) 1) adj. sich biegender u. s. w. — 2) m. eine Rohrart (वेतस) BHĀVAPR. im ÇKDR.

नम्रता (wie eben) f. das sich-Senken, das Gesenktsein, Herabhängen; demüthige Verneigung, Unterwürfigkeit, Demuth: (यत्नसूत्रैः) मूर्ध्ना नम्रता-न्नतावकैः RĀGA-TAR. 3, 223. किं ते (अशोका) नम्रतया NITIPR. 9 in HARB. Anth. 527. कुचयोः Spr. गुणो हृषणातो u. s. w. गुरौ नम्रता BHART. 2, 52. खल° Spr. 13.

नम्रत्व (wie eben) n. Demuth: नम्रत्वेनोन्नमत्तः BHART. 2, 59.

नम्रित (wie eben) adj. niedergebeugt, zum Sinken gebracht: अन्तर्दि-णीनम्रितभूतल Inschr. in Journ. of the Am. Or. S. 7, 8, Çl. 25.

नम्रीकृत (von नम्र + 1. कृ) adj. niedergebeugt, gedemüthigt: रिपु Inschr. in Journ. of the Am. Or. S. 6, 505, Çl. 17.

नय्, **नैयते** gehen, sich bewegen; schützen Dhātup. 14, 7.

नैय (von नी) m. P. 3, 3, 24. Sch. gaṇa वषादि zu P. 6, 1, 203. VOP. 26, 36. = नाय AK. 3, 3, 9. = नीति H. an. 2, 369. MED. j. 33. = न्याय H. 743. = नैगमादि H. an. 1) Führung: सेनानयविशारदः R. 2, 1, 21. — 2) Art und Weise sich zu benehmen, Handlungsweise: दृष्ट बुद्धिमता नयः HARIV. 7346. महामांसभोजनं डाकिनानयः KATHĀS. 20, 191. को ऽयं नयः RĀGA-TAR. 3, 284. — 3) kluge Aufführung, kluges und angemessenes Benehmen, Lebensklugheit, Staatsklugheit, Politik: कृत्ते नयो मयि बलं त्रयः पार्थे धनं त्रये MBh. 2, 647. बृहस्पतिसमो नये 4, 1829. नयो नृपजने kluges Benehmen gegen BHART. 2, 19. पौरुषेण नयेन च M. 7, 159, 180. शमयामास पुत्रान्बर्हिष्मता नयैः Bhāg. P. 4, 30, 46. नयेन च संपन्नो धर्मेण विनयेन R. 2, 42, 5. समवेद्य नयानयो 78, 4. °ज्ञ 1, 16, 3. PAÑĀT. III, 125. °विशारद R. 5, 41, 3. °विद् MBh. 5, 1347. नयेषु कुशलः 5286. °ग 878. °कोविद् Bhāg. P. 6, 2, 1. 7, 3, 2. °शालिन् KIR. 3, 24. अथिगत° PRAB. 14, 14. नयापनयोकोविद् R. 4, 40, 16. 5, 90, 19. नयो ऽनयो वा PAÑĀT. 259, 16. (नश्यति) समृद्धिरनयात् BHART. 2, 34. नयश्च विनयं विना ÇATR. 10, 187. उपवेदनयैः सह Bhāg. P. 3, 12, 35. नयाञ्जलिषु बद्धेषु RĀGA-TAR. 4, 128. Oft so v. a. Vernunft: यमयेन विरुध्यते Bhāg. P. 3, 7, 9. नयनैः प्रसुतो ऽपि जागर्ति नयचतुषा R. 3, 37, 21. 4, 7, 11. नयचतुस् adj. RAGH. 1, 55. — 4) Plan: तस्य नयाः सुनीताः MBh. 5, 1087. कथाचम विकल्पते विद्वद्भि-द्यित्तिता नयाः PAÑĀT. 1, 388. तदस्मदिये ऽत्र नये तमपि प्रविशाधुना Ka-THĀS. 20, 190. नये ऽत्र स्याप्यताम् 195. — 5) leitender Gedanke, Maxime, Grundsatz: येषां कामश्चे क्रोधश्च नयश्च R. 3, 37, 8. SĀH. D. 16, 21. 18, 13. वैशेषिके नये BHĀSĀP. 104. न्यायनयश्च 16. — 6) ein best. Spiel (in dem Steine, Figuren gezogen werden) H. an. MED. eine Figur in einem solchen Spiele TRIK. 2, 10, 18. HAR. 171. Vgl. नयपीठी. — 7) das personifizierte kluge Benehmen ist ein Sohn des Dharma von der Krijā VP. 35. MĀRK. P. 80, 26. — 7) N. pr. eines Sohnes des 13ten Manu HARIV. 489. — Nach ÇABDAR. im ÇKDR. auch adj. = नेतृ führend, leitend und न्याय्य angemessen, entsprechend. — Vgl. नयप, डनय.

नैयक adj. = नये कुशलः in der Politik geschieht gaṇa आकपीदि zu P. 5, 2, 64.